

Emil Muntean deschizător de drumuri și formator de oameni

Adesea întâlnim azi sintagme de tipul: Hakerii din România sunt în topul mondial, Clujul Megalopolis-ul Informatic al României, Clujul un Silicon Valey în România etc. Toate acestea subliniază rolul Clujului și al României în domeniul a ceea ce denumim azi al tehnologiei informaționale și a comunicațiilor. Aceste rezultate se datorează în mare măsură pionierilor acestei ramuri, a școlii și culturii din acest domeniu în România și în Cluj, la formarea căreia un rol primordial l-a avut regretatul Domn Emil Muntean. Dacă la Facultatea de Informatică al Universității „Babeș-Bolyai” pentru identificarea D-sale se utiliza apelativul Profesorul, la Institutul de Tehnică de Calucul (ITC) Filiala Cluj utilizam sintagma Domnul Muntean deoarece aceasta era expresia cu care noi ne-am adresat de-a lungul atâtor ani directorului nostru! El ni se adresa pe numele mic. Mi-a spus de mai multe ori „Puiule, spune-mi Emil!” I-am răspuns că așa ceva nu se poate deoarece modul de adresare semnifică expresia respectului nostru pentru Dumnezeu. Acest respect ni-l insufla prin întreaga sa personalitate, în ciuda faptului că era un om extrem de modest și foarte apropiat de noi toți! A fost un mare Domn al informaticii românești în general și al celei clujene în special! Întotdeauna am subliniat faptul că acad. Tiberiu Popoviciu a fost cel care a inițiat informatica clujeană, dar Domnul Muntean a fost cel care a înființat-o, a fundamentat-o și a făcut ca aceasta să existe și să evolueze.

Imi este deosebit de dificil să evoc într-un scurt text experiența de mai bine de 20 de ani în care am colaborat cu D-sa, mai ales că D-sa a părăsit ITC din 1990 și multe amintiri, azi, se estompează sau se idealizează.

Voi începe cu evenimentele mai recente. Într-o zi de decembrie 2009, în timpul unei deplasări la București, un telefon a căzut ca un trăsnet! Acest telefon mă anunța incredibila veste, pentru mine, că Domul Muntean ne-a părăsit! Mai târziu, la un moment dat, sunând telefonul și apărând numele Muntean pe ecran, mi-a revenit speranța că a fost o greșeală sau poate o glumă nepermis de proastă! Era însă D-na Muntean care îmi confirma știrea. Atunci am realizat că între noi era o relație specială, nu numai o simplă relație profesional-administrativă ca între șef și subaltern sau una didactică dintre învățăcel și mentor, respectiv doctorand și conducător de doctorat. A fost o relație de suflet, relație care mi-a fost confirmată de mulți alți foști colegi.

A fost un mare specialist și un om care a crezut în puterea demersurilor sale! Primele mele amintiri sunt din 1968, la terminarea stagiaturii mele de la un institut de cercetări din București. Atunci mi-a propus să vin cercetător la ITC Filiala Cluj. Nu știam foarte multe referitor la Domnia Sa, el fiind o bună perioadă plecat la doctorat în străinătate când eu eram student. Când venea la București și ne întâlneam periodic, mă fascina cu incredibilele sale proiecte legate de DACICC 200, deși în acea perioadă lucram pe calculatoare Elliot 4100 și IBM 360 considerate cele mai competitive sisteme din România.

A crezut cu tărie în faptul că ITC Cluj va fi unul dintre cei mai mari producători de soft de bază din România și așa a și fost! Softul produs la filiala noastră, dar și multe elemente de hard s-au regăsit masiv în China, în fostele țări socialiste, dar și în Austria sau RFG. Ce a însemnat Domnul Muntean pentru ITC? El a fost creierul, inima și sufletul filialei! Poate foștii colegii își amintesc cuvintele pe care le-am rostit atunci când a anunțat, în 1990, că pleacă din ITC? Am spus: acesta este începutul sfârșitului filialei clujene al ITC-ului și, din păcate, așa a fost!

Este greu de creionat în câteva cuvinte ce a însemnat Dl. Muntean prin întreaga sa personalitate! Câteva elemente definerii trebuie însă spuse!

- Din punctul nostru de vedere, al celor care l-am avut aproape 25 de ani director coordonator de filială, a fost un inegalabil manager care a reușit să formeze o adevărată școală de informatică la ITC Cluj și să țină spatele în perioadele zbuciumate! Faptul că mulți ani, așa cum am menționat, calculatoarele românești din țară, dar și din străinătate, au funcționat în mare parte cu soft-ul realizat de tineri absolvenți de informatică sau calculatoare angajați la ITC Cluj, spune foarte mult. În plus, însă, faptul că facultăți ca cele de filologie, asistență socială, științe economice sau medicină și mai cu seamă cele de matematică, informatică sau calculatoare au profesori formați la ITC, dar și firme de prestigiu din țară și străinătate, cum ar fi Germania, SUA, Korea, Canada etc., au specialiști de înaltă clasă formați la ITC, spune cred și mai mult despre profesionalismul școlii D-lui Muntean.
- A fost un mare profesor! Așa cum a relatat în scrisoarea sa colegul nostru Schuster Werner din Germania, la aniversarea împlinirii a 70 de ani a D-lui Munteanu, el, ca mulți alții, a fost atras de informatică în urma unui curs al Domniei Sale! În perioada în care lucra cu noi la

ITC, preda și cursuri la UBB, la Universitatea Tehnică, conducea doctorate, dar ceea ce consider mai meritoriu, pune umărul și sufletul la construirea în Cluj a unui liceu de informatică de prestigiu, „Liceul Tiberiu Popoviciu”, la care au absolvit atât colegi cât și copii, dar chiar și nepoți ai noștri!

- A fost un mare negociator! Unii ne aducem aminte lunile de zile în care a negociat la sânge, la Pekin, cu chinezii cele două tranșe de contract pentru exportul nostru de minicalculatoare. La un moment dat, la o conferință la Facultatea noastră, anul trecut, acad. Florin Filip, care era vicepreședintele și șeful Departamentului de Tehnologie a Informației al Academiei Române a relatat că a fost surprins de faptul că și azi chinezii sunt recunoscători poporului român pentru ajutorul acordat în acele perioade grele, ajutor care s-a realizat prin sacrificii din partea unor oameni ca Dl. Muntean. A fost mulți ani reprezentantul României în comisiile de specialitate pentru sisteme mari, pentru minicalculatoare dar și pentru supercalculatoare la CAER. A participat la diverse negocieri și a fost șeful comisiilor de specialitate la diverse negocieri în Franța, Țările Arabe, Cehia, Polonia etc.
- A fost un deschizător de drumuri în informatică. Ne aducem aminte că la sărbătorirea de 70 de ani a D-lui Munteanu, regretatul profesor Ion Gh. Roșca, fostul Rector al ASE București, profesorul Ion Ivan și mulți alți invitați au recunoscut că primele cărți de informatică citite și studiate de ei au fost cele ale Domnului Muntean. Profesorul Pavel Năstase, actualul rector al ASE, absolvent al facultății de Cibernetică, statistică și informatică economică de la ASE, dar și al celei de Matematică-informatică de la Universitatea București, a spus la un doctorat la Catedra de Informatică Economică de la Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor al Universității „Babeș-Bolyai”, că în biblioteca sa există la loc de cinste două cărți, una roșie și una albastră, ale D-lui Muntean, deoarece studiile sale în domeniul informaticii au început cu aceste cărți de referință! Nu sunt puțini informaticieni care recunosc de asemenea faptul că primele cunoștințe de specialitate le-au obținut din primele manuale de informatică dedicate liceelor scrise de Dl. Muntean
- A fost reprezentantul informaticii clujene, și nu numai, atât în țară cât și în străinătate! În 1987, la a 10-a Conferință Națională a Cercetării Științifice, unde am fost invitați să ne prezentăm un grant, între noi și profesorul Guran de la Politehnica din București s-a iscat o dispută referitoare la ontologii, care-mi aducea aminte de vechile dispute dintre ITC și ICI.

În final, lucrurile au fost mediate indirect de imaginea D-lui Muntean, Prof. Guran cerându-mi să-i amintesc D-lui Munteanu că a promis un material pentru Istoria Informaticii din România, care este în dezbateri de peste 10 ani, și nefinalizată nici azi, din câte cunosc, la Academia Română. Dl. Muntean mi-a spus că lucrează la redactarea acestui manuscris care însă din păcate n-a mai fost finalizat. Profesorul Ion Ivan de la ASE, care elaborează o istorie a informaticii dintr-o perspectivă proprie, a spus, la aflarea veștii dispariției D-lui Muntean, că din păcate, odată cu dispariția D-sale și al acad. Toma, România pierde încă odată ocazia să afle o istorie adevărată a Informaticii românești scrisă chiar de cei care au creat-o și au trăit-o! Sunt convins că manuscrisul așteptat ar avea o inestimabilă valoare și ar fi o mare bătălie pentru el! Totuși, oricât de bine ar fi el scris, având în vedere talentul D-lui Muntean, nu putea înlocui modul savuros în care Dl. Muntean povestea istorioarele și anecdotele din informatica clujeană și nu numai!

- Trebuie să spunem că multiplele diplome, medalii și chiar decorația primită ca recunoaștere a meritelor Domniei Sale nu reflectă nici pe departe munca și personalitatea sa!
- Nu în ultimul rând, Dl. Munteanu a fost un bun familist! Și-a iubit nespuse soția, fiul și nora și mai ales pe nepoata sa Ștefana, care a fost lumina ochilor săi! Nu putem uita cu câtă bucurie și mândrie de Bunic fericit alături de nepoata lui ne privea, cu ani în urmă, din vitrina unui magazin foto de pe B-dul Eroilor!

Desigur s-ar putea spune multe alte lucruri la superlativ despre ce a însemnat pentru noi toți, dar și pentru informatică, Domnul Muntean ca cercetător, manager, dascăl, conducător de doctorat, colaborator și, mai ales, ca Om! Pentru toate acestea l-am iubit, l-am apreciat, l-am admirat, l-am respectat și nu putem din păcate decât să ne exprimăm regretul că ne-a părăsit și acum la împlinirea a 80 de ani de la nașterea D-sale ne privește părintește din veșnicie!

Cluj-Napoca, 1 iulie 2013

Ștefan Nițchi